

Kommunens historia

S:t Mikael's kyrka

Den stora sevärdheten i kommunen är den berömda S:t Mikael's kyrka från 1100-talet. Kyrkan restaurerades under 1970–1971.

I kyrkan finns många träskulpturer bland andra en skulptur av S:t Mikael och draken från 1250-talet. I kyrkan finns även ett altarskåp från 1400-talets mitt. Mer information om Finströms kyrka finns på hemsidan om [Ålands kyrkor](#).

Ålands folkhögskola

Mitt emot kyrkan, på andra sidan Prästräsket, ligger Ålands Folkhögskola, en historisk plats och samtidigt en modern skola.

På gårdsplanen finns ett minnesmärke över det kommunalmöte som år 1917 beslöt att man skulle vända sig till Sverige med en önskan om återförening – en åtgärd som senare resulterade i Ålands självstyrelse.

Grelsby kungsgård

Fortsätter vi söderut når vi strax Grelsby kungsgård, där Gustav Vasa en gång under sin regeringstid gästade kungsgården och höll ett stort gästbud.

Under 1808-09 års krig hade Grelsby en central roll i och med att kung Gustav IV Adolf var installerad på kungsgården under sex sommarveckor. Förutom att fundera ut stora landstigningsoperationer som skulle utgå från Åland ägnade kungens sig åt parader och riddarslag på Finströms ängarna.

Godby

Godby har i århundraden varit centralort för norra Åland. Här fanns det tidigt både sjukhus, provinsialläkare och apotek.

Forngravfälten och kungshögarna ger atmosfär av forna tider och är bevis på tidig bosättning.

I dag bor drygt 900 personer i Godby och byn har fortfarande kvar sin prägel av centrum för norra Åland.

Platser

Ålands största gravhögar

Kungshögarna är ett av tio gravfält från yngre järnålder i Godby. Två av gravarna är de största på Åland. Gravarna är brandgravar där den döde bränts på bål tillsammans med några personliga tillhörigheter.

Postvägen

Postvägen mellan Sverige och Finland gick förr över Åland. Längs vägen över fasta Åland hade Bjärströms bro en viktig roll. Brons ålder är inte fastställd men den nuvarande har funnits i 400 år. Bron finns omnämnd redan 1538.

Åren 1990–1991 renoverades bron grundligt, brospannet vidgades och bron höjdes. Brolocket förnyades helt och är i dag gjutet i betong.

Färjsundet

Färjsundet har haft stor betydelse som förbindelselänk mellan Godby- och Haraldsbysidan under mycket lång tid. De äldsta uppgifterna om färjöverfarten är från 1550 då fogden på Kastelholm ger order om att en ny färja skall byggas. De äldre färjorna roddes, men från och med 1761 drogs den fram med en hamptross över sundet. Så skedde ända fram till att en maskindriven vajerfärja togs i bruk i början på 1900-talet. När bilar blev vanligare i början på 1920-talet blev den gamla färjan allt för omodern och en ny vajerjärnfärja med motor beställdes. Det var revolutionerande då den började trafikera sundet i oktober 1922. Färjan var i bruk fram till att bron stod klar.

Redan 1893 planerade man att bygga en flottbro över sundet. Sedan kom brofrågan att diskuteras av och till under många år. År 1935 bestämde man sig dock slutgiltigt för att en bågbro skulle byggas. Förberedelserna för bygget väckte uppmärksamhet. Från Lumparlands Skag inköptes 450 jätteträd som skarvades och slogs ner i botten. I fråga om storlek låg Färjsundsbron på femte plats i världen bland bågbroar. Den stod klar i juni 1937 och invigdes den 4 juli. Bron restaurerades 1979-1980.

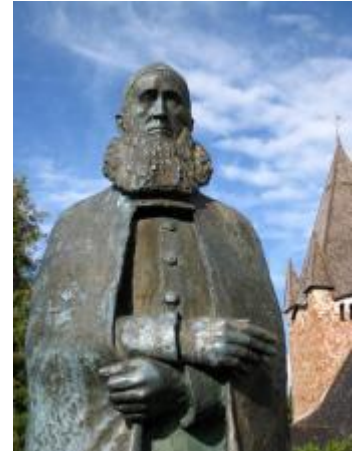
Några kända finströmare

Frans Petter von Knorring

Utanför Finströms kyrka står Frans Petter von Knorring staty. När han anlände som kyrkoherde till Finström en vårdag 1834, hade han redan stor erfarenhet som författare och pedagog. Han tog genast itu med att införa kyrkoråd och därefter omorganiserade han fattigvården. Efter en lång byråkratisk kamp kunde han starta den första "Allmänna åländska Folkrealskolan" den 4 oktober 1853 i Godby. Ett år senare öppnades den första navigationsskolan och något senare den första flickskolan.

Von Knorring såg möjligheter i allt och 1868 grundade han tidningen "Åland" där han aviserade artiklar om bland annat "kroppens hälsa, samhällsordning, landthushållning, fiske och seglation, rörande ämnen som afse att bland allmogen befordra upplysning och sedlighet samt bidra till skingrande af fördomar och widskepligheter". Efter fem nummer upphörde dock utgivningen, kassaskrinet var tomt.

Tre av hans skyddslingar nådde mycket långt; pianisten Alie Lindberg, Finlands första filosofie magister Emma Irene Åström och konstnären Karl Emanuel Jansson.

Walton Grönroos

Operasångaren Walton Grönroos (1939–1999) var född och uppvuxen i Finström Torrbolstad. Han studerade vid Sibeliusakademien i Helsingfors och i början av 1970-talet i Wien.

1975 vann han den prestigefyllda Timo Mustakallio-tävlingen i Nyslott och anställdes vid Deutsche Oper i Berlin. Walton Grönroos var konstnärlig ledare för operafestivalen i Nyslott 1987–1991.

Han gjorde många gästspel vid olika operahus och var en framgångsrik liedsångare som engagerades för konserter över hela Europa. Han gav också konserter både i USA och Japan.

Grönroos tillträdde som operachef för Finlands Nationalopera Helsingfors 1992 och fungerade där till 1996 då han blev chef för Kungliga Operan i Stockholm.

Sigrid Granfelt

Konstnärinnan, hantverkaren och jordbrukaren Sigrid Maria Granfelt (1868-1942) var född i Åbo.

Hon gick som ung i Tyska fruntimmersskolan i Helsingfors. Därefter fortsatte hon i Konstföreningens Ritskola i Helsingfors. En del av kolteckningarna från Ritskolan finns bevarade. Med hjälp av stipendiepengar från skolan åkte hon till Paris och studerade måleri. Under tiden kring sekelskiftet besökte hon även Tyskland, England, Holland och Italien för att utveckla sitt konstnärskunnande.

Sigrid Granfelt som konstnär är mest känd för sina djurmålningar. Speciellt intresserade hon sig för fåglar men hon ägnade sig också åt porträtt- och landskapsmåleri.

Under sju somrar i början av 1900-talet vistades hon i Eckerö, vilket gav mersmak. När Husö-gård på Bergö i Finström blev till salu 1910 köpte hon den. Hon gjorde ritningar till ett nytt karaktärshus i vilket hon flyttade in 1912. Sigrid Granfelt intresserade sig för såväl djurhållning som växtodling och trädgårdsbruk. Egenhändigt timrade hon åt såg såväl båt som släde. Hon snickrade möbler och dekorerade dem med måleri. Hon engagerade sig i utvecklingen av hemslöjden på Åland och var aktiv i Martharörelsen. På Husö bodde Sigrid Granfelt i cirka 30 år.

Två år före sin död donerade hon Husö till Åbo Akademi. Än idag lever Sigrid starkt kvar på Husö, där en del av hennes konst- och bruksförmål finns kvar.

1995 ordnades en sommarutställning om Granfelt i von Knorringmuseet. I Finströms bibliotek finns en hel del av hennes mönster samlade.

Karl Emanuel Jansson

Konstnären Karl Emanuel Jansson (1846–1874) föddes i Finström. Han var näst äldst av sju syskon. Han far, Jan Jansson, var bonde i Pålsböle.

Hans mest kända verk är "Åländsk bondbrud", som omgående inköptes av Finska Konstföreningen, "Klöveress", "Talmannen" och "En slant i håven".

Valdemar Nyman

Prosten och författaren Valdemar Nyman (1904–1998) har skrivit flera historiska romaner och skildringar där han beskriver det åländska samhället.

Utöver sina romaner har Nyman också skrivit flera prosalyriska böcker om Åland och då speciellt om Finström i form av sockenkrönikorna.